

UKA 2022/15B

Agathe Fontain

Formanden for Naalakkersuisut Mùte Bourup Egedes åbningstale i forbindelse med åbningen af Inatsisartuts efterårssamling 2022.

Kære Formand for Naalakkersuisut, jeg takker for din indholdsrige åbningstale på vegne af Naalakkersuisut, hvor du kommer omkring mange vigtige emner. Ved indledningen af talen kom du ind på hvilke initiativer man agter at gøre for børn. Alle forældre må have som mål og ønske, at vores børn skal vokse op og blive medforsørgere for deres land. Derfor er det positivt at man politisk har en målsætning om en samlet familiepolitisk indsats. Det er nødvendigt for at få resultater og kræver at vi hjælpes ad.

At drømme kan blive til virkelighed hørte vi gennem fortællingen om Claudia, Malik, Rene og Lea.

Inuit Ataqatigiit finder det positivt, at man fra politisk hold synliggør forbilleder gennem positiv omtale. Vi er også stolte over jer. Vi tror på, at når man fokuserer på det positive, så øges det.

Inuit Ataqatigiit arbejder for at forbedre forholdene på omsorgsområdet ved at forbedre forholdene for de ansatte, sikre sociale initiativer fremadrettet og udføre planlægningsarbejdet ud fra vores behov.

Inuit Ataqatigiit har i de år vi har været en del af koalitionen arbejdet målrettet på at skabe de bedste rammer for et godt børne- og ungeliv og dermed en god

INUIT ATAQATIGIIT INATSIARTUNI

fremtid. Hvis et barn fra fosterstadiet og til det bliver voksent får kærlighed og omsorg, vil det få et trygt voksenliv og være i stand til at tage medansvar for vores lands udvikling, nøjagtigt som det blev nævnt i talen. Derfor rækker vi hånden ud mod dem der sidder med den største og vigtigste indflydelse, nemlig forældrene: vi må samarbejde og ønsker jer at I giver barnet en omsorgsfuld tilværelse fra fosterstadiet til barnet bliver voksen. For det vil resultere i, at vores land får stærke borgere.

Det er taknemmeligt og positivt at der skal etableres 3 børnehuse. For sagkundskaben har løbende orienteret os om, at børn der er blevet seksuelt misbrugt har brug for straks at modtage behandling. Vi ser frem til at de vil udføre en succesrig indsats.

Det er ligeledes særdeles vigtigt at rejseholdene fortsætter og vi er taknemmelige for, at man sikrer at det sker.

Det er absolut nødvendigt at nedbringe antallet af selvmord. Forebyggelsesindsatsen skal gøres hver dag og de unge ønsker at blive inddraget i indsatsen, så sørg for at det sker. Giv dem værktøj til at udføre indsatsen og lad os alle være med. Vi skal lytte til MIO's og de unges udtalelser.

Efterlevelse af FN's handicapkonvention blev også nævnt. Inuit Ataqatigiit takker for redegørelsen. Den er indholdsrig og indeholder skrappe henstillinger. Men disse er nødvendige. Eksempelvis blev det nævnt, at når man er psykisk syg er det almindeligt at man undlader at sige det, skammer sig over det samt at forudindtagede meninger er stærkt udbredte. Endelig har vi ingen lovgivning der beskytter personer med handicap mod nedgørelse og

INUIT ATAQATIGIIT INATSIARTUNI

forskelsbehandling. Disse er ikke i tråd med vores omdømme om at være medmenneskelige.

Inuit Ataqatigiit arbejder for at der indgås en bred aftale om reform af sundhedsvæsenet. Et sundt og trygt liv er vigtigt for alle.

Sundhedskommissionen er etableret og vi skal arbejde for politiske rammer og planer der kan samle alle.

I åbningstalen blev et uundgåeligt emne også nævnt, nemlig at vores sundhedsvæsen er under pres. Vi takker for, at Naalakkersuisut bringer emnet op og ikke fejer det ned i den grønlandske undergrund. Disse er konsekvenser af medarbejdermangelen i sundhedsvæsenet, om det er læger, sygeplejersker, laboranter eller andre faglærte personale, idet der er for få faglærte grønlændere.

Lad os også huske på, at der også er mangel på disse i andre lande. I Danmark, andre nordiske lande og sågar i hele verden er der mangel på sundhedspersonale. Derfor kan vi ikke sætte vores lid til, at vi får anskaffet de manglende hænder fra udlandet, både på kort og på lang sigt.

Vi kan kun redde os ud af situation gennem uddannelse, uddannelse og endnu mere uddannelse. Derfor anser Inuit Ataqatigiit det for nødvendigt at skulle udføre et eftersyn på optagelseskravene til uddannelserne. Lad os finde ud af, om vi har sat barrierer for os selv.

Økonomisk Råd nævnte i deres efterårsrapport at der er forskellige undervisningsvilkår for børn og unge i vores land. Deres budskab var, at en folkeskole med gode og mere ligeværdige vilkår er en sikring for fremtiden.

Alvorlige hændelser ude i verden efterlader økonomierne i stor uvished og derfor er det nødvendig med en sikker styring.

INUIT ATAQATIGIIT INATSISARTUNI

I forhold til skattereformen ønsker vi en skattereform der sikre mere ligeværdige levevilkår i samfundet. Reformen skal udføres med fokus på lav- og mellemindkomstgruppen samt enlige forældres levevilkår.

Vi ser frem til Naalakkersuisuts ambition om at få forhandlet en bred aftale og vi ønsker at arbejdet bliver udført fleksibelt.

Det er naturligt at talen også kom ind på den store boligmangel der er i landet. Det er positivt at man skal vurdere de forskellige lånemuligheder der eksisterer, idet man ønsker at finde ud af fordele og ulemper ved ordningerne. I bygdekonferencen kom man også ind på boligforhold. Medbyggerordningen er blandt de emner der skal genvurderes. I konferencen blev støttemulighed for renovering også nævnt. For der er mange der kan udføre renoveringerne selv. Det blev nævnt at der var mangel på indsigt på, hvor det var man skulle søge. Som eksempel blev det nævnt, at skibsovne i stor grad stadigvæk benyttes i mange selvbyggerhuse, selv om mange har et ønske om at udskifte disse med oliefyr.

Kommunerne har ansvaret for bloktilskuddene. Under bygdekonferencen blev det klart hvor svært det var at få bankerne til at stille garantier, idet det er usikkerhed om husene kunne sælges til det beløb de bliver bygget for.

Det er blevet besluttet at huse skal vurderes ud fra der hvor de er beliggende, hvor man kom væk fra den teknisk økonomiske vurdering, hvor vi kan sige, at denne havde meget negativ konsekvens for samfundet. Man må sige, at ændringen er gået hen og blevet et spekulationsobjekt.

Lad os vurdere om ordningen skal være gældende i hele landet. Den nuværende konstruktion har medført at der kun er et fåtal af personer, der

INUIT ATAQATIGIIT INATSISARTUNI

ønsker selvbyg der kan leve op til bankernes krav. Der er et område hvor vi skal gøre noget.

Det er glædeligt at der er mere byggeri ude i kysten. Det er en konsekvens af et bevidst valg af spredte investeringer. Lad os håbe, at tilsvarende også kan sikres i år. For vi skal vise at vi er her for folket og ikke for partierne.

Det enorme efterslæb er nærmest skamfulde, for disse er konsekvenser af bevidste valg der er sket i årevis.

Når det er renoveringer af havne og boliger eller underfinansieringer generelt. Der er et hav af muligheder som Formanden for Naalakkersuisut så korrekt nævnte.

Når lufthavnene kommer i drift, når fiskeriloven bliver en realitet, når det kommer på byggeri af vandkraftværker, kan disse give muligheder for at fremme økonomien i vores land.

Det vil til allersidst komme an på de beslutninger vi træffer her i salen. Lad os drive landet med borgerinddragelse og gennem åben styring. Lad os sammen vise at vi ønsker at samarbejde med borgerne og ønsker en større borgerinddragelse.

I disse år er der stor fokus på vores land og Arktis. De globale klimaforandringer medfører nye muligheder, så når talen kommer hvad der skal ske her og hvem der skal gøre noget, så må vi arbejde hård for at sidde med andre på bordet når disse beslutninger bliver truffet. Ruslands erobring af landområder i Ukraine kan meget let bringe freden i Arktis i fare. Inuit Ataqatigiit lægger vægt på at man taler sammen i Arktis og ikke lade våbnene tale. Vi forstår at forsvarsaftalen med USA fra 1951 skal genforhandles, og det hilser vi fra Inuit Ataqatigiit.

INUIT ATAQATIGIIT INATSIARTUNI

Når vi i det politiske arbejde har fokus på indgåelse af aftaler samt sikring af løsninger, vil vi gavne levevilkårene i samfundet og denne løsning vil Inuit Ataqatigiit benytte sig af til enhver tid.